

Mercurij Trismegijsti dialogus **Lucio Apuleio**
Madaurenfi philosopho platonico **Interprete.**

279

Asclepius iste: pro sole mihi est deus, deuste nobis o **Asclepi** (vt diuino sermoni interesses) adduxit, eiq; tali: qui merito omnium antea a nobis factorum/vel nobis diuino numine inspiratorum/videatur esse religiosa pietate diuinior, quem si intelligens videris: eris omnium bonorum/tota me te plenissimus/si tamen multa sint bona/et non vnū in quo sunt omnia, alterum enim alterius consentaneum esse dinoscitur: omnia vnus esse/aut vnum esse oia, ita enī vnū alteri cōnexū: vt separari alterū ab altero nō possit. **Sed** de futuro sermōe: hoc diligentī intentione cognosces, tu vero o **Asclepi** procede paululū: atq; nobis qui intersit/euoca, quo ingresso: **Asclepius** etiam **Amnonem** interesse suggellit. **Trismegistus** ait, nulla inuidia **Amnonem** prohibet a nobis, etenim ad eius nomen multa meminimus a nobis esse scripta: sicuti etiā ad amantissimū et charissimum filium/multa de physica & exoticāq; q̄ plurima **Tractatum** hūc autem: tuo ascribam nomini, preter **Amnonem** vero nullum voca alterum: ne tātereī religiosissimus sermo/multorum interuentu venientium presentiaq; violetur, tractatum autem tota numinis maiestate plenissimum: irreligiose mentis est multorum conscientie publicare, **Amnone** etiam adytum ingresso/sanctōq; illo quattuor virorum religione & diuina dei completo presentia: competentī venerabiliter silentio ex ore **Hermu** animis singulorū mentibusq; pendentibus/diuinus **Cupido** sic exorsus est dicere, **TRISME**, o **Asclepi** omnis humana immortalis

Quattuor virorū **Asclepij**/amo-
nis/mercurij quartus
ex ii. cap.
Tatius.

Hermu ge-
nitiu⁹ grec⁹

sorte. de celo omnia descēdere. quod descēdit: generationem
 prestare. quod ascendit/sursūmq; tendit: solum prestare vitam.
 id ipsū vnū/cuius sunt oīa & quod est oīa mūdū/et mūdi formas
 omnes mouere. ex quibus coaleuit mūdus: ignē/aerem/aquā/
 et terram esse. et sicut omnia corpora/vnius mūdi corpus vnū/
 efficiūt: ita quoq; vult omnes rerum formas vnam omniformē
 vnus mundi efficere formam/quam mūdi vocat animam/qua
 remūdos omnikorpor/atq; omiformis. et hec sunt: corpus vnū
 anima vna/mundus vnus/deus vnus. a quo diuina ratio/diui
 numq; verbum/torrēti fluuio e summo in prouum precipiti ra-
 pacitate currēti simillimum: omnia permeat/illabitur omnia/
 istuitq; in omnia. et hec diuina ratio/ diuinumq; verbum: quid
 nam aliud obsecro q̄ diuina sapientia/omnium artifex: que (vt
 sapiens canit) omnibus mobilibus mobilior est. et que cū sit vna:
 omnia potest/et in se permanens oīa nouat. hec prima particula.

Caput

II

QElū ergo sensibilis deus/administrator est om-
 niū corporū: quorū augmēta/detrīmētaq; sol
 et luna fortitū sūt. celi vero/et ipsius aīe/et oīm que in
 mundo sunt: ipse gubernator est. qui est oīm effector
 deus. a supradictis enī oīb' quorū gubernator est oīm
 frequens per mūdū fertur influxio/& per animā oīm
 generum/et specierum omnium/perq; rerum naturā.
 mūdus autem preparatus est a deo: receptaculum
 omniformiū specierum. naturam autem per species
 effigians: mundum per quattuor elementa ad celū
 vsq; adduxit. Cūcta: dei visibus placitura. omnia au-
 tem desuper pendentia: in species diuiduntur/hoc
 quo dicturus sum modo. genera rerum omniū suas
 species sequūtur. vt sit ita totalitas genus: species ge-
 neris particula. genus ergo deorum/demonūq; ge-
 nus: que et hominū/similiter et volucrum. et oīm
 que in se mūdus habet: sibi similes species generat.
 genus est & aliud animalis: genus sine sensibus quidē
 attamen non carens anima/vnde beneficijs gaudet/

MER.

et aduersis minuitur atq; viciatur. omniū dico que
in terra radicū / stirpiumq; incolumitate viuiscunt:
quarum species per totam terram sparſe sunt. ipſum
celū plenū est deo. ſupradicta autē genera inhabitāt
vſq; ad loca ſpecierū / earum rerū: quarum omēs im
mortales ſūt ſpecies. **S**pecies enī generis eſt pars / vt
homo humanitatis: quā neceſſe eſt ſequi qualitatem
ſui generis. vnde efficitur vt quīs oīa genera ſint im
mortalia: ſpecies tamen nō omēs imortales ſunt. **D**i
uinitatis enī genus et ipſum & ſpecies imortales ſūt:
reliq; vero genera quorū eternitas eſt generis /
quīs per ſpecies occidat / naſcendī tamen ſecundita
te ſeruatur. ideoq; ſpecies mortales ſūt / vt homo mor
talis: immortalis humanitas. oībus tamē generibus:
oīm generū ſpecies miſcentur. quedā que antefacte
ſunt: quedam que de his facte ſunt. hec autem que
fiūt / aut a dijs / aut a demonibus / aut ab hominibus:
omnes ſimillime generibus ſuis ſpecies. corpora enī
impoſſibile eſt conformari ſine nutu diuino: ſpecies
figurari ſine adiutorio demonum. animalia inſtitui
et coli: ſine hominibus non poſſunt. quicunq; igitur
demonum a genere ſuo defluētes / in ſpeciem fortui
to coniuncti ſūt alicuius ſpeciei generis diuini: pro
ximitate et conſortio dijs ſimiles habentur. quorum
vero demonum ſpecies qualitate ſui generis perfe
uerant: hi amātes. hominum rationem / demones nū
cupantur. ſimilis eſt et hominum ſpecies: aut eo am
plior. multiformis enim / variaq; humani generis ſpe
cies. et ipſa a predicto deſuper adueniens conſortio:
omniū aliarum ſpecierum multas / et prope / omni
um per neceſſitatem cōiūctiones facit. propter quod
et prope deos accedit: qui ſe mente / qua dijs iūctus

est diuina religione dijs iunxerit, demonibus accedit: qui ijs iunctus est, humani vero: qui mediocritate sui generis contenti sunt, et relique hominum species ijs similes erunt; quorum se generis speciebus ad iunxerint.

QApud secundū. Pro presentiu iuuada intelligētia / et quorū dā sequentiū: latere haudquaquā debet / mercuriū lōge alio significato / vt i vocabulo animalis / ac nos vt cōsueuimus. item et anime vocabulo. nam animam ex secundo pimantri dialogo: motu diffinit. animal autem ex sequenti capite / anima diffinit & corpore. quare quidquid vim motricē habet: sua quidem locutiōis obseruatiōe / aiām habet. quicquid autē aiām & corpus: aiāl est. aiāl igitur celū / mūdus / plante et elementa. Verū nostra consuetudo est: id solū vocare aiāl / quod sit corpus aniātū sensu peditum. et animam non solum motu diffinimus: sed vitā / sensu / vltroque motu / aut intellectu. Cum itaq; animal audimus: non nostro / sed suo more intelligamus. at nūc ad dialogū. Contendit celum / celestēq; corpus ad cetera sensibilia: vt homo ad cetera animalia. homo autem ceteris animalibus / vt anima: his deus: celū vero ceteris sensibilibus / vt sensibilis deus. At deū omnium rectorem / gubernatorem omniū esse que sunt in mundo / nihil aliud esse crediderim / q̄ deum omnibus puidere et omnia dispensare / per genera / per species. quorum omniū mundus est receptaculum. et vnicuiq; deus vt apto iustrumēto: munus aliquod impartit. vt sol et luna: ad rerum ortus & obitus / ad rerum augmenta et detrimenta sunt diuinitatis organa. et hoies per angelos: bruta vero per homines / dispēsat. At vero quod de demonibus dicit species sine eorum adiutorio non figurari / et quosdam hesisse generi diuino / & proximitate et confortio dijs similes habitos / quosdam vero in qualitate sui generis peruerasse hominū rationem amātes: scimus ex sacris litteris / angelos qui non seruauerunt suum principatum / reliquisse suum domicilium / et in iudicium magni dei viculis eternis sub caligine referuatos. qui et si simulent se hominum amatores: minime tamen amant / sed ad precipitia pertrahunt. quod a principio fecerunt. amare enim simulant: cum mortem hominibus intulerunt / dicebant nequaquā moriemini. sed eritis sicut dii scientes bonum et malum. que igitur de demonibus hic dicit: non satis ac commodē videntur posse ad piām trahi intelligētiām / sed er-

rorem gentium sequi. verum de hominibus qui herēt deo/diui nos euadere/ qui autem demonibus in fortes recipi demonum/ demonibusq; iungi qui in iudicium (vt dictum est) magni dei viculis eternis sunt reatuati: ingenue fatemur. nam ex dei ore pronunciatum esse cognoscimus: dicturum in iudicio /ijs qui in sinistra parte erunt/ discedite a me maledicti in ignem eternum/ qui parat⁹ est diabolo et angelis eius. sed qui nā illi erūt: nisi qui demonib⁹ in hoc mūdo adheferunt? Hec profecūda partitione.

Caput

III

Propter hoc o asclepi magnū miraculū est hō: aīal adorādū et honorādū. hoc enī in naturā dei trāsit: quasi ipse sit de⁹. hoc demonū gen⁹ nouit: vt pote qui cū iisdē ortū se esse cognoscat. hoc hūane nature ptem in se ipso despiciat: alteri⁹ partis diuinitate confusus. **O** hominū quanta est natura tēperata felici⁹: ac dijs cognata. diuinitati conūctus/ partē sui qua terrenus est intra se despiciat. cetera oīa quibus se necessarium esse celesti dispositione cognoscit: nexu secū charitatis astringit, sicq; suspiciat celū. sic ergo felice loco medietatis est posit⁹: vt que infra se sunt diligit/ ipse a superioribus diligitur. colit terram, elemētis velocitate miscetur: acumine mētis in maris pfunda descendit. omnia illi lucent: nō celum videtur altissimum, quasi enim e proximo sagacitate animi intuetur. intētionē animi eius nulla aeris caligo cōfūdīt. nō dēsitas terre operā ei⁹ ipedit. nō aque altitudo pfunda despectū eius obtūdīt. oīa idē est/ et vbiq; idem est horū oīm generū q̄ sunt animalia: desup deorsum radices pueniētes habet. ianī malium vero de imo in supna vna radice siluescūt. quedam duplicibus aluntur elementis: quedam autem simplicibus. alimenta autem sunt bina/ anime et corporis e quibus animalia constant. anima mundi: inquieta semp agitatiōe nutritur. corporea ex aqua

et terra inferioris mundi: alimentis augetur. Spūs
 (quo plena sunt omnia) permixtus cunctis: cuncta
 viuificat/ sensu adito ad hominis intelligentiam/ que
 quinta pars sola homini concessa est ex ethere. sed
 de animalibus cunctis: humanos tantum sensus ad
 diuine rationis intelligētiam exornat/ erigit atq; su-
 tollit. sed quoniam de sensu cōmoneor dicere: pau-
 lo post et huius rationem vobis exponam. est enim
 sanctissima et magna: et non minor q̄ ea que est di-
 uinitatis ipsius. sed nunc vobis expediam: que cepe-
 ram. dicebam enim in ipso initio rerum de coniun-
 ctione deorum: qua homines soli (eorū dignatione)
 perfruuntur. verum ij hominum quicunq; tantum
 felicitatis adepti sunt: vt illum intelligentie diuinū
 perciperēt sensum/ qui sensus est diuiniō i solo deo
 et in humana intelligentia. **ASCLE.** Nō enim oīm
 hoim **Trismegiste vniformis est sensus. TRISME.**
Non omnes o Asclepi intelligentiam veram adepti
sunt. sed imaginem temerario impetu/ nulla vera
ratione inspecta/ sequentes: decipiūtur. que in menti
bus maliciā parit: et transformat optimū animal in
naturā fere/ moresq; beluarum. de sensu autem/ et de
omnibus similibus: quādo et de spiritu/ tunc totam
vobis prestabo rationem. Solū enim aīal homo du-
plex est. & eius vna pars simplex est. q̄ vt greci aiūt
οὐρανός: aut quam vocamus diuine similitudinīs
formam. est autem quadruplex qđ κοσμικόν greci
nos mūdanum dicim⁹. ex quo factū est corpus: quo
circūtegitur illud/ quod in homine diuinum esse iā
diximus. in quo mentis diuinitas tecta sola/ cum co-
gnatis suis id est mētis pure sensibus/ secum ipsa cō-
quiescat/ tanq; muro corporis septa.

Tertium caput effert hoīs dignitatē. in qua sūmopere re
 cognoscēdus / tantorū beneficiorū actor / ingētīq; amo
 re& pennibus gratiarum actionibus semper prosequē
 dus: qui tātis tanq; excellentibus donis / hominem insigniuit.
 nam vt vult effect⁹ est homo: vt in diuinam naturam transeat /
 angelorum demonumq; genus cognoscens. cum angelis nasci
 tur: quos habet ab ipō natiuitatis exordio presides et custodes /
 naturam fortitus immortalibus cognatam / deiq; insignitam
 caractere. cōpositus ex mortali et immortalī/terrena et supra
 mūdāna particula. qui vero diuinitatis dotes non ignorat: ter
 renam despicit / in immortalī autem et supramundāna parte cō
 fidit / ad celum suspirat. vt qui illic meliore sui parte: omnia sen
 tiat affinia. attamen in mundi medio positus: cetera quibus se
 diuina ordinatione necessariū esse cognoscit / secum nexu cha
 ritaris astringit. vt que infra se sunt diligens: a superioribus dili
 gatur. colit terram: elementis velocitate miscetur. a cumine mē
 tis: in profunda descēdit. omnia illi lucent. celum non videtur
 altissimum. quippe qui quasi e proximo: sagacitate animi ip
 sum intuetur. intentionem animi eius: aeris caligo non confun
 dit. non densitas terre: operam eius impedit. non altitudo aque
 profunda: despectum eius obtundit. et ex animalibus cunctis:
 deus humanos tantum sensus / ad diuine rationis intelligētiā
 exornat / erigit / atq; sustollit. intelligentia au em vel sola / homi
 nis pars: etherea / immortalis et supramundānorū naturam sor
 tita. attamen hominū quidam / diuinum sensum adepti sunt / et
 felices quidem: qui pia mentis intētiōne in deum iugiter ferun
 tur. quidam vero mundānam et sensualem / vmbrailem quan
 dam vere diuineq; itelligētie imaginem: quam qui sequuntur /
 errant. nam hec diuine intelligentie adumbratio: in eorū men
 tibus qui illam sequuntur / malitiam parit: et transformat homi
 nem / natura quidem optimū / et diuinum animal: i naturam
 fere / moresq; bestiarum. **Hec tertie particule summa.**

Caput

III

ASCLE. quid ergo oportuit o Trismegiste / ho
 minem in mundo constitui: et non ea parte
 (quā de⁹ est) eū in sūma beatitudine degere?
TRISME. Recte queris o Asclepi. & nos enim deū
 rogamus vt tribuat nobis facultatem reddende ra

tionis istius. cum enim omnia voluntate ei⁹ dependen-
 deant: tum illa vel maxime que de tota summitate
 tractantur/quam rationem presenti disputatione cō-
 quirimus: audi ergo **A**sclepi. dominus et omnium
 conformator quem recte deum dicim⁹: cum a se se-
 cundum fecerit qui videri et sentiri possit/eundem
 secundum sensibilem ita dixerim/nō ideo quod ip-
 se sentiat (de hoc enim/an ipse sentiat an non: alio
 dicemus tempore) sed eo quod videntium sensus in-
 currit. quoniam ergo hunc fecit ex se primum/ et a
 se secundum/ visusq; est ei pulcher/vtpote qui sit om-
 nium bonitate plenissimus: amavit eum/vt diuinita-
 tis sue partem. ergo q̄ tantus et tam bonus esset: vo-
 luit alium qui illum quem ex se fecerat/intueri po-
 tuisset/simulq; et rationis imitatorē et diligentie/fe-
 cit hominem. voluntas etenim dei: ipsa summa est p-
 sectio. vtpote cū voluisse & perfecisse vno eodēq; tē-
 poris pūcto compleat. cum itaq; ουσ/ωΔΗ animad-
 uerteret deus/non posse omnium rerum esse diligē-
 tem/nisi eam mundano integumento cōtegeret: te-
 xit eam corporea domo. taleq; omnes esse precepit
 ex vtraq; natura: in vnum cōfundens/miscensq; quā-
 tum satis esse debuisset. **I**taq; hominem conforma-
 uit ex animi et corporis (id est ex eterna et morta-
 li) natura, vt animal ita conformatum vtriq; origi-
 ni sue satisfacere possit / et mirari atq; orare celestia
 et eterna/& icolere atq; gubernare terrena. modo au-
 tem dico mortalia/non aquam et terram/que duo
 de quatuor elemētis subiecit natura hoibus. sed ea q̄
 ab hominib⁹ aut in his aut de his fiunt. vt ipsius ter-
 re cultus/pascua/edificatio/portus/nauigationes/cō-
 municationes/commodatiōes alterne: qui est huma-

nitatis inter se firmissimus nexus, et pars est mundi quæ est aqua et terra: que pars terrena mundi/artium disciplinarumque cognitione atque usu seruatur, sine quibus mundum deus noluit esse perfectum. placita enim dei necessitas sequitur: voluntatem comitatur effectus, neque enim credibile est deo displiciturum esse quod placuit: cum et futurum id & placitum multo ante sciuerit.

Quartum caput discutit: cur deus hominem non intelligibilem regione/ sed in mundo constituerit, et aperta est discussio. Et etiam cur ex utraque natura/ mortali et immortalis: hominem temperauerit, & vsio dem diuine similitudinis formam / quaque ad suam similitudinem et imaginem creauit mentem; mundano/ corporeoque contexerit integumentum, et voluntatem dei/ summam esse rerum perfectionem: quam necessitas sequitur / necessitatem autem comitatur effectus, nam deus: voluisse et perfecisse/ vno eodemque temporis puncto complere/ quod mundum secundum deum et hic et cap. sexto Appellat: perinde est/ ac si diuitatem secundam appellas vnitatem, nam diuitas vna/ vnusque binarius, sed monas absolute vna, binarius autem non absolute vnus: sed participatione / contractionemque vnus/ et secundus vnus, ita deus vnus/ absolute deus: mundus autem non deus/ sed participatione deus/ et sensibile rerum pulcherrimum dei vestigium. Nec pro quarta Asclepi particula.

Caput

V

Ed o Asclepi: animaduerto ut celeri mentis cupiditate/ festines audire/ quomodo homo celi vel eorum que in eo sunt delectum possit habere vel cultum, audi itaque o Asclepi: delectus dei celi cum ijs que sunt omnibus/ vna est obsequiorum frequentatio, hanc aliud animal non confecit/ nec diuinorum/ nec animalium: nisi solus homo, hominum enim admirationibus/ adorationibus/ laudibus/ obsequijs: celum/ celestesque delectantur, nec immerito in hominum cetum/ musarum chorus est a summa diuinitate demissus: scilicet ne terrenus mundus

videret incultior / si modulorū dulcedie caru iſſet. ſed
 potius vt modulatis hoīm cātilenis: cōcelebraret lau
 dibus / qui ſolus oīa aut pater eſt oīm. atq; ita celeſti
 bus laudibus: nec in terris harmonie ſuauitas deſuiſ
 ſet. aliqui enī ipſiq; pauciſſimi / pura mēte p̄diti: ſorti
 ti ſūt celi ſuſpiciēdi venerabiliorē curā. quicūq; autē
 ex duplici nature ſue cōfuſione / interiorē itelligētīā
 mole corporis reſciderūt: curādīs elemētis / hiſq; infe
 rioribus ſūt p̄poſiti. aīal ergo hō nō quidē eo eſt mi
 nor / qđ ex pte mortalīſ ſit: ſed ex eo forte apti^o effica
 tiuſq; cōpoſit^o / ad certā rationē mortalitate auct^o eſſe
 videat. ſcilicet quoniā vtrūq; niſi ex vtraq; natura ſu
 ſtinere nō potuiſſet: ex vtraq; formatus eſt vt et ter
 renum et diuinū poſſet habere delectum. rationem
 vero tractatus iſtius o **A**ſclepi: non ſolum ſagaci in
 tentiōe verū etiā cupio. te animi viuacitate p̄cipere.
 eſt enī ratio plurimīs incredibilis: integra autē et ve
 ra p̄cipiēda ſāctoribus mētibus. itaq; hic exordiar.

Quintum caput inſtruit: muſicā ſuauitatem / ad concinē
 das dei / celeſtiūq; laudes / hominibus idultā. quod et
 p̄phetas diuino ſpiritu plenos / p̄cipere cognoſcam^o:
 cu tubilare / cum pſallere deo / cum laudare dominum in tympano
 in choro / in chordis / in organo p̄cipiunt. hic enī muſarum
 totiuſq; muſice optimus ſinis. **L**ittera de ſe conſpicua.

Caput

VI

Eternitatis dñs / deus primus eſt: ſecundus eſt
 mūdus / hō eſt tertius. effector mundi: deus / et
 eorū que inſūt oīm / ſimul cūcta gubernando /
 cum ipſo hoīe gubernatore cōpoſita. qđ eſt totū ſu
 ſcipiens homo: id eſt curam propriē effecit diligen
 tię ſue / vt ſit ipſe et mundus / vterq; ornamento ſibi.
 vt ex hac hominis diuina compoſitione: mūdus gre
 ce rectius **κοσμος** dictus videatur. **I**s nouit ſe: no
 ſcitur a terra

MER

uit et mundum: scilicet vt meminerit quid partibus
conueniat suis. quibus sibi vtendum: quibus sibi in-
seruiendū sit recognoscat. laudes gratesq; maximas
agens deo: eius imaginem venerans/ non ignarus se
etiam secundam esse imaginem dei. cuius sunt ima-
gines due; mundus scilicet et homo. vnde efficitur:
vt quoniam est ipsius vna compago / parte qua ex
anima / et sensu / et spiritu / atq; ratione / diuinus est/
velut ex elementis superioribus ascendere posse videa-
tur in celum. parte vero mūdāna / que cōstat ex igne
et aqua et aere mortalis restet in terra / vt nature sue
omnia mundana vidua desertaq; dimittat. sic enim
humanitas ex parte diuina / & ex parte mortalis est
effecta / in corpore consistens. est autem mēsurā eius
vtriusq; id est hominis: ante omnes religio / quam se-
quitur bonitas. ea demum tunc videtur esse pfecta:
si etiam cupiditatum omnium alienarum rerum / sit
despectus virtute munita. sunt enim ab omnibus di-
uine cogitationis ptibus / aliena oīa: quęcūq; terre-
na corpali cupiditate possident. q̄ merito possessio-
nū nomine nūcupantur: quoniā nō nata sunt nobis
cum / sed postea a nobis possideri receperunt. omnia
ergo huiusmodi ab homine aliena sunt: etiam corp⁹
vt et ea que apētimus / & illud ex quo appetētie no-
bis est viciū: despiciamus. vt enim animum ratio-
nis ducit intentio: homo hactenus esse debuit. vt cō-
templatiōe diuinitatis: partem (que sibi iuncta mor-
talis est / mundi interioris necessitate seruandi) despi-
ciat / atq; contēnat. nam vt homo ex vtraq; parte pos-
sit esse plenissimus: quaternis eū vtriusq; partis ele-
mentis animaduerte esse formatum. manibus et pe-
dibus vtriusq; binis / alijsq; corporis membris: quibus

inferiori (id est terreno) mundo deseruiat. illis vero
 partibus quatuor: sensus: animi/ memorie/ atq; prou-
 detie. quarū ratione: cuncta diuina norit atq; suspi-
 ciat. vnde efficitur vt rerum diuersitates/ qualitates/
 effectus/ quantitates: suspiciosa indagine homo secte-
 tur. Retardatus vero graui et nimio corporis vicio:
 has nature rerum causas/ que vere sunt/ proprie per-
 uidere non possit. hunc ergo sic effectum/ conforma-
 tumq; et tali ministerio obsequioq; prepositum a sū-
 mo deo / eumq; competenter/ mūde mundum seruā-
 do/ deum pie colendo/ digne et cōpetenter in vtroq;
 dei voluntati parentē: talem/ quo munere credis esse
 munerandum (siquidem cum dei opera sit mūdus:
 eiusq; pulchritudinē qui diligētia seruat atq; auget/
 operamq; suam cum dei voluntate coniungit / cum
 speciem quam ille intētionē diuina formauit/ admi-
 niculo sui corporis/ diurno opere curaq; componit)
 nisi eo quo parentes nostri munerati sunt: quo etiā
 nos quoq; munerari/ si fuerit diuine pietati compla-
 citum optamus pijsissimis votis: vt emeritos atq; exu-
 tos mundana custodia / nexibus mortalibus abso-
 lutos/ nature superioris partis id est diuine/ puros
 sanctosq; restituat. **ASCLE.** Iuste et vere dicis o
Trismegiste. hec enim merces: pie sub deo / diligen-
 ter cū mūdo viuentibus. secus en/ impietq; qui vixe-
 rint: & reditus denegatur in celum / et constituitur
 in corpora alia/ indigna sacro animo et feda migra-
 tio. vt iste rationis sermo processit o **Trismegiste:** fu-
 ture eternitatis spe anime/ in mundana vita pericli-
 tantur. sed alijs incredibile/ alijs fabulosum: alijs for-
 sitan videatur esse deridēdum. **Res enim dulcis est:**
 in hac corporali vita/ qui capitur de possessionibus

Sextum caput disserit: deum absolute primū esse deum, mundum: secundum/non absolute sed participatione deum/vt qui sit prima absoluti dei imago, hominē: tertium diuinitatis participatione deum/et secūdam dei imaginē, deus autem non imago: sed imaginum omnium veritas. **H**ominem: anima/sensu/spiritu/ratione/tanq̄ superioribus elementis/posse in celum ascendere, qua vero igne/aere/aqua/terra coalit⁹ est: mortis obnoxium/terre mūdana omnia/diuiua illa partē vidiuata relinquere. **M**ensuram ad cuius modum viuere debet homo: religionem esse quam sequitur bonitas, et que perfecta tandem esse videtur: cū cupiditates oīm alienarū rerū virtute munita despicit/possessiones/corpus/et ea oīa que appetimus/et ipsū de nos appetitionis sensum, homo enim haecenus esse dicitur debet (vt sua fert sententia) quatenus rationis intentio animum ducit, adeoq; vt diuinitatis contemplatione: eam partem/que mortalis est sibi quidem mundi inferioris necessitate seruandi/a diuina contemnat/atq; despiciat, de posteris **E**gyptijs diuinat **A**sclepius: nullū post eos futurum qui puram/et de cognoscendo deo adificatur philosophiam. **M**ox **H**ermes redit: ad quid terre diuinationes id est geometriam/qualitates/quātitates/maris profunda/et ignis vim/horumq; omnium naturam/ id est vniuersā de numeris/celestibus globis/rebusq; naturalibus philosophiā/discere hominem oporteat, sane vt admiretur/adoret/collaudet artem/mentemq; diuinam/horum omnium artificem, hanc enim puram esse philosophiam: atq; tantum diuina religioe pendentem; hanc musicam/hunc concentum, nosse cūctarum rerū ordinem, quem queq; res/diuiua ratioe sortita est/ atq; in vnum ad omnium artificem rationem collatum/cōcentum quandam diuino melo dulcissimum verissimumq; efficere, et philosophiā nulla animi importuna curiositate viciatam: simplici mente et anima/diuiuitatem colere/eiusq; facta venerari/agere etiam dei voluntati gratias/que est bonitatis sola plenissima. **C**onfirmatq; **A**sclepij vaticinium. **H**ec sexta partitio.

Caput

VII

De spiritu vero et de his similibus: hinc sumatur exordium, fuit deus et hyle (quam grece credimus mundum) et mundo comitabatur spiritus: sed non similiter vt deo, nec deus sunt hec: de quib⁹ mūdus est, iccirco non erant; quando nata nō erāt,

MER.

sed in eo iam tunc erant: vnde nasci habuerunt. **N**ō enim ea sola non nata dicuntur / que nec dum nata sunt: sed ea que carent fecunditate generādi: ita vt ex eis nihil nasci possit. **Q**uecunq; ergo sunt / quibus inest natura generādi: hec et generabilia sunt / que de his nasci possunt / tamen si ea ex se nata sūt. neq; enim dubitatur: ex ijs que ex se nata sunt / facile nasci posse ea / de quibus cuncta nascuntur. **D**eus ergo sempiternus / deus eternus: nec nasci potest nec potuit, hic est / hic fuit / hic erit semper. hec ergo est: que ex se tota est / natura dei. **H**yle autem vel mundi natura / et spiritus: quibus nata videantur a principio / tamen in se nascendi procreādiq; vim possident / atq; naturam fecunditatis. etenim initium in qualitate nature est: que et conceptus / et partus in se possidet vim / atq; naturam. hec itaq; sine alieno conceptu est: sola generabilis. at vero ea que vim solā concipiendi habent: ex alterius commixtione nature / ita discernenda sunt / vt hic locus mundi cum ijs que in se sunt / videatur esse non natus. qui utiq; in se vim totius nature habet. locum autem dico: in quo sunt omnia. neq; enim hec omnia esse potuissent: si locus deesset / qui omnia sustinere potuisset. omnibus enim rebus que fuerūt: precauendum est loco. nec qualitates enī / nec quātitates / nec positiones / nec effectus dignosci potuissent / earū rerū que nusq; sunt. sic ergo et mūdus / quibus natus non sit: in se tamē oīm naturā habet vt pote qui omnibus ijs ad concipiendū sinus prestat fecundissimos. hoc ergo est totū qualitatis / materieq; quā creabilis est: tamen si creata non est. sicut enī natura / materia qualitatis fecunda est: sic et malignitatis eadem est eque fecunda. **N**ec ego dixi o **A**l

clepi: & **A**mon (quod a multis dicitur) nū poterat de-
 us incidere/atq; auertere a rerum natura maliciam:
 quibus respondendū nihil omnino est. **V**estri tamē
 causa & id prosequar/quod ceperam et rationē red-
 dam, dicunt enim ipsi deum debuisse: omnifariam
 mundum a malicia liberasse, ita enim in mūdo est:
 vt quasi membrū ipsius videatur esse, prouisum cau-
 tumq; est (quantum rationabiliter potuisset) a sum-
 mo deo: tunc cum sensu/disciplina/intelligentia/mē-
 tes hominum est munerare dignatus, his enī rebus
 quibus ceteris antestamus animalibus: soli possum⁹/
 malitie fraudes dolos/viciaq; vitare, ea enim qui an-
 teq; ijs implicitus est/ex aspectu vitari: is homo est di-
 uina intelligentia prudentiaq; munitus, fundamen-
 tum enī est discipline/in summa bonitate consistēs,
 spiritu autem ministrantur omnia & vegetantur in
 mundo: et quasi organum vel machina summi dei/
 voluntati subiectus est, itaq; haecenus intelligatur
 a nobis mente sola intelligibilis summus: qui dici-
 tur deus/rector/gubernatorq; sensibilis dei/eius qui
 in se complectitur omnem locum/omnē rerum sub-
 stantiam/totamq; gignētium/creantiumq; materiā/
 et omne quicquid est q̄tumcūq; est, spiritu vero agi-
 tantur siue gubernantur omnes in mundo species:
 vnaqueq; secundum naturam suam a deo distribu-
 tam sibi. **M**yle autem vel mundus omnium est rece-
 ptaculum/omniumq; agitatio atq; frequētatio: quo-
 rum deus gubernator/dispēsans oibus rebus mūda-
 nis/q̄tum vnicuiq; necessariū est, spiritu vero implet
 oia: vt cuiusq; nature/qualitas est. **E**st enī caua mūdi
 rotūditas in modū sphere: ipsa sibi qualitatis vel for-
 me sue causa, iuisibilis tota: quippe cum quencunq;

MR.

in ea summum subter despiciendi causa delegeris lo-
cum/ex eo in imo quid sit videre non possis. propter
quod multis locis instar / qualitatemque habere cre-
ditur/per formas enim solas specierum / quarum ima-
ginibus videtur insculpta: quasi visibilis creditur/cum
depicta monstratur/re autem vera est sibi ipsi inuisi-
bilis semper. ex quo eius imum vel pars (si locus
est) i sphaera grece $\alpha\Delta\eta\sigma$ dicitur. siquidem $\epsilon/\Delta\epsilon/\mu$ gre-
ce videre dicitur: quo visu imum sphaere careat. vnde
et $\epsilon/\Delta\eta$ dicuntur species: quae sint inuisibilis forme.
ab eo itaque quod visu priuatur: grece ades/ab eoque
in imo sphaere sunt/ latine inferi nuncupantur. Hec
ergo sunt principia et antiquiora et quasi initia vel
capita omnium que sunt: in his/aut per hec/aut de
his. **ASCLE.** Omnia ergo ipsa (vt dicis) que sunt o-
Trismegiste mundana (vt ita dixerim) specierum om-
nium que insunt in vni^o cuiusque sicuti est/ tota substā-
tia. **TRISME.** Mundus itaque nutrit corpora: spiri-
tus animas. sensus autem (quo dono celesti sola fe-
lix sit humanitas) alit mentem. neque enim omnes/ sed
pauci quorum ita mens est vt tanti beneficii capax
esse possit. vt enim sole mundus: ita mens humana
isto clarescit lumine / et eo amplius. **N**am sol quic-
quid illuminat/ aliquando terre et lune interiectu /
interueniente nocte: eius priuatur lumine. sensus
autem cum semel fuerit anime commixtus huma-
ne: sit vna ex bene coalescente commixtione natura.
ita vt nunquam eiusmodi mentes caliginum impediuntur
erroribus. vnde iuste/ sensus deorum animas/ esse di-
xerunt. ego vero nec eorum dico omnium: sed ma-
gnorum quorumque et principalium.

II
 Quod optimum conuenit
 est materia / de figura
 philosophum. Omnia
 continentium locum appellat
 non vulgum dum autem
 dem. de creatura spirituum
 spiritus veritatem. Hic
 motum diuina per forma
 ino etiam quando meta no
 vnde: nati debentur.
 illo verbo per quod omni
 tum est vna et vnde tam
 scum. Hic fecit esse
 habet et eque condam mal
 est terra eadem si autem
 dolo habet terra tangi
 non in hominibus p
 sentium illi quod in
 esse oportet. ne malit
 illi habet delecti nelecti
 terra. dicit de sentis: de
 humanas mentes illi quod
 illa quod dicitur. hec
ASCLE. Quos dicit
 mundorum o Tr
 qua dicitur: & quina
 minimum hinc respicit
 ra multa sunt: eorum
 alia vero sensibilibus pa
 do quod parentur
 magis enim sensus
 quam sicuti dicitur
 operis peruidere. su
 vna hominum mer
 vna aemore aurium
 vna dicitur et

QApud septimum continet de genesi mundi/de Hylemū
 diq; materia / de spiritu comitante/et de loco / velatam
 philosophiam. **O**mnia mūdāna in mundo esse: mundū
 in deo, continens: locum appellat. proinde/locum mundi natū
 esse non vult:mundum autem natum esse/et non natum. natū
 quidem:si creaturarū opificium respicis. at non natum:si opifi-
 cij respicis veritatem. **H**yle enim et spiritus / mundus scilicet et
 vis quedam diuina per omnia meās atq; diffusa: in mundi opi-
 ficio nō erant quando nata non erant. sed in eo (inquit) iam tūc
 erant: vnde nasci debuerunt. sed in quo nam erant : nisi in diui
 no illo verbo/per quod omnia facta sunt ? et in quo: et quod fa-
 ctum est/vita erat/& vnde tandem factum prodijt quidquid est
 factum. **H**ylem fecūdā esse eque qualitatis que rationem boni
 habet/et eque fecundā malicie:q; boni/maliq; eque sit capax.
 ceu terra eadem / salutarium et noxiarum herbarum fecundā
 est/idq; habet tertā/ tanq; pprietatis sue mēbrū sic & **H**yle. **A**ta
 men deum in hominibus puidisse (quātum rationabiliter oportuit)
 sensum/disciplinā/intelligentiā/aduersus huiusmodi mate-
 rialē pprietatē: ne malitia nostrā hylem occuparet/ ceu noxia
 qdā herba desertā/neglectā/icultāq; terram. isuper de spiritu in
 omnia diffuso/de inferis/ de sensu / qui est superiorum mētium
 in humanas mentes illapsio/ceu radiorum lucis in oculos/pau-
 cula quedā disceptat. hec septima particula.

Caput

VIII

ASCLE. Quos dicis rerū capita vel initia pri-
 mordiorum o Trismegiste: **TRISME**. **M**a-
 gna tibi pando: & diuina nudo mysteria. cuius rei
 initium facio: exoptato fauore celesti. **D**eorum gene-
 ra multa sunt: eorumq; omnium pars intelligibilis/
 alia vero sensibilis pars. intelligibiles dicuntur/non
 ideo quod putentur non subiacere sensibus nostris
 (magis enim sentimuseos:q; eos quos visibiles nun-
 cupamus)sicuti disputatio perdocebit: et tu si inten-
 das poteris peruidere. sublimis enim ratio/coq; diui-
 nior vltra hominum mentes/intentionesq; consiltēs:
 si non attentiore aurium obsequio/verba loquētium
 acceperis/transuolabit et transluet/aut magis reflū

MER.

G
E
N
T
I
L
I
T
I
A

Jupiter.
Lumen.
Horosco-
pij.
Pantomor-
phos.

et/suiq; fontis liquoribus miscebit se/sunt ergo omni-
um specierum principes dij:hos sequuntur dij quo-
rum est princeps ουσΙα. hi sensibiles vtriusq; originis
sue confimiles: qui per sensibilem naturam conficiunt
omnia. altera per alterum vnusquisq; opus suum il-
luminans. celi/vel quicquid est quod eo nomine cō-
prehēditur: ουσΙαΡΧΗσ est iupiter. per celum enim: iu-
piter omnibus prebet vitam. solis ουσΙαΡΧΗσ est lumē.
Bonum enim luminis: per orbem solis nobis infūdī-
tur. xxxvi (quorum vocabulum est Horoscopij) in eo-
dem loco semper defixorum siderū: horū ουσΙαΡΧΗσ
vel princeps est/quem Pantomorphon vel Omnisfor-
mem vocant. qui diuersis speciebus: diuersas formas
facit. septem sphere que vocantur erratice habent
ουσΙαΡΧΑΣ id est suos prīcipes: quam fortunā dicūt
& εΙΜΑΡΜΕΡΗ/ quibus immutantur omnia/lege natu-
re stabilitate firmissima/et sempiterna agitatione va-
riata. aer vero organum est/vel machina omnium:
per quam omnia fiunt. est autē vsīarches huius se-
cundus. mortalibus mortalia:& his similia. His er-
go ita se habentibus ab imo ad summum se mouē-
tibus:sic sibi cōnexa sunt omnia pertinētia ad se na-
turaliter/vt mortalibus mortalia/sensibiliaq; sensibi-
libus annexa sint: summa vero gubernationis/sum-
mo illi domino paret/vt non multa/aut potius vnū.
ex vno etenim cuncta pendentia/ex eo potius deflu-
entia:cum distantia videntur/creduntur esse pluri-
ma diuisim. adunata vero vnū vel potius duo:vnde
fiūt oīa /et a quo fiūt. id est de materia de qua fiūt:
et ex eius volūtate/cuius nutu efficiuntur alia. AS-
CLE. Hec iterum ratio que est o Trismegiste. TRIS-
ME. Talis o Asclepi. Deus etenim vel pater/vel domi-

nus oim/vel quocūq; alio nomine ab homibus san-
 ctius et religiosius nūcupetur/quod inter nos/itelle-
 ctus nostri causa/debet esse sacratū:tanti eius numi-
 nis contemplatiōe/nullo ex ijs noibus eū definite nū-
 cupauimus. si enī vox hec est ex aere spiritu p̄cussō so-
 nus/declarans omnem hominis voluntatē vel sensū/
 quē forte ex sensibus mēte perceperit/cuius nominis
 tota substātia paucis cōposita syllabis/definita atq;
 circūscripta est/vt esset in homie necessariū vocis au-
 riumq; cōmeritiū/simul et sensus/et spiritus/& aeris/&
 oim in his/et per hec:an cū his nomē est totū dei:nō
 enī spero:totius maiestatis effectorē/omniūq; rerum
 patrē vel dominū/vno posse quīs e multis composito
 nomine nuncupari. hūc vero vno noie vel potius om-
 ni nomine (siquidē is sit vnus & omnia sit) necesse aut
 omnia esse eius nomen/aut ipsum omnium nomini-
 bus nuncupari. hic ergo solus vt omnia: vtriusq; se-
 xus fecunditate plenissimus/semper voluntate sua
 pregnans/parit quicquid voluerit procreare. Volū-
 tas eius est bonitas ois. hec eadem bonitas omnium
 rerum est. ex diuinitate eius:natura nata/vt sint om-
 nia sicut sunt/& fuerūt/& futuris omnibus de hinc
 natura ex se nascendi sufficiat. hec ergo ratio o **As-**
 clepi tibi sit reddita:quare/et quomodo fiant omia
 vtriusq; sexus. **ASCLE.** Ergo deum dicis o **Trisme-**
giste. TRISME. Non solū deum o **Asclepi:** sed ani-
 malia omnia/et inanimalia. impossibile enim est ali-
 quid eorum que sunt:infecundum esse. fecunditate
 enim dempta ex omnibus que sunt:impossibile erit
 semper esse que sunt. **Ego** enim et naturam/et sen-
 sum/& mundū dico in te continere hanc naturam:
 & nata omnia in se conseruare. procreatione enim

MER.

vterq; plenus est sexus/et eiusvtriusq; connexio aut
 (quod est verius) vnitas incomprehensibilis est, quā
 siue cupidinem/siue venerem / siue vtrūq; poteris re-
 cte nūcupare. hoc ergo oī vero verius/manifestiusq;
 mēte percepto: quod ex omni illo loco totius natu-
 re deo/hoc sit cūctis ineternum procreandi inuentū
 tributūq; ministeriū. cui summa charitas/letitia/hila-
 ritas/& cupiditas / amorq; diuinus/inatus est. & di-
 cendum foret quanta sit eius ministerij vis/atq; ne-
 cessitas: nisi ex sui contemplatione vniciq; ex inti-
 mo sensu nota esse potuisset. si enim illud extremum
 tēporis/quo ex cerebro ad ritū peruenimus/vt vtraq;
 in vtramq; fundat natura progeniem: animaduert-
 tis vt altera alterius auide rapiat semē/interiusq; re-
 condat. deniq; eo tempore ex commixtione cōmuni
 virtutem marium etiam femine adipiscuntur: et ma-
 res femineo corpore latefcunt. **E**ffectus itaq; huius
 tam blandi/necessarijque ministerij in occulto perpe-
 tratur: ne vulgo irridentibus imperitis / vtriusq; na-
 ture diuinitas ex cōmixtione sexus cogatur erube-
 scere. multo magis etiam: si visibus irreligiosorū ho-
 minum subiiciatur. sunt autem nō multi aut admo-
 dum pauci: ita vt numerari etiam in mūdo possint
 religiosi. vnde contigit in multis remanere malitiā:
 defectu prudentie / sciētieq; rerum omnium que sunt.
 ex intellectu enim religiōis diuine/qua cōstituta sūt
 omnia: contemptus medelaq; nascitur vitiorū totū
 mundi. perseuerāte autem imperitiā atq; inscitia: vi-
 cia omnia conualescunt/vulnerantq; animam infla-
 nabilibus vicijs. que infecta ijsdem/atq; viciata/qua-
 si venenis intumescit: nisi eorum quorum animarū
 disciplina & intellectus / summa curatio est. si ergo

solis et paucis hoc proderit: dignum est hunc profe
 qui atq; expedire tractatum. quare scilicet solis ho-
 minibus intelligentiam/ et disciplinam suam/ diuini-
 tas sit impartiri dignata: audi itaq; deus pater et dñs/
 cū post deos hoies efficeret ex parte corruptiore mū-
 di & ex diuina/ pari lance componderans: contigit
 vicia mūdi corporibus commixta remanere/ & alia
 propter cibos / victumq; quem necessario habemus
 cum omnibus animalibus communem. quibus de-
 rebus necesse est cupiditatū desideria/ et reliqua mē-
 tis vicia: animis humanis incidere. dijs vero vtpote
 ex parte mundissima nature effectis/ et nullis indi-
 gentibus rationis/ disciplinēq; adminiculis (quīs im-
 mortalitas / et vnus semper etatis vigor ipse sit eis
 prudentia & disciplina) tamen propter rationis vni-
 tatem / pro disciplina et intellectu ne ab his essent
 alieni/ ordinem necessitatis lege conscriptum/ eterna
 lege constituit. hominem ex animalibus cunctis de
 sola ratione disciplināq; agnoscens; per que vicia cor-
 porum/ homies auertere atq; abalienare potuissent;
 ipsos ad intentionem/ spemq; immortalitatis preten-
 dit. deniq; et bonum hominem qui posset immorta-
 lis esse: ex vtraq; natura composuit diuina atq; mor-
 tali. et sic compositum per voluntatem dei hominē /
 etiam cōstitutum est esse meliorem dijs: qui sunt ex
 sola immortalī natura formati / et omnib⁹ mortali-
 bus. propter quod hō dijs cognatione coniunctus;
 ipsos religione/ et sancta mente veneratur. dijq; etiā
 pio affectu; hūana oīa respiciunt/ atq; custodiūt. sed
 de hoibus paucis istud dictū est/ pia mente peditis.
 de viciolis vero nihil dicendum est: ne sanctissimus
 sermo/ eorum contemplatione violetur.

Q Aput octauum hec complectitur de vsiarchis substan-
 tialibusq; p̄cipibus: quos deos appellat. celi vsiarchā
 appellat **Iouem**. vsiarcham solis: lumē. triginta sex po-
 nit horoscopios id est horarū speculatores / siderū semper in eo-
 dem loco defixorum: horum autem principem **Patomorphon**
 id est omniformem. septem spherarum erraticarū principes: po-
 nit fortunam et fatum. ponit et aeris vsiarcham. sed hec demo-
 num figmenta esse videntur: et vana quedam inuolucra ad gē-
 tilitios errores pertrahētia / et que in his diutius immorātes va-
 nescere cogunt potius / q̄ perficiunt. **Hinc** ad summi dei redit cō-
 templatōnem / ineffabilis et innominabilis / aut qui omniū no-
 minatur nominibus / fecunditate plenissimi: a quo omnia id ha-
 bent / vt nihil esse possit infecundum. hinc amor ille procreādi
 et ingēs nature studiū: nihil prorsus sedum / nihil dedecorū in
 se habens / dū religiose cogitur / et de eo talis habeatur sermo /
 tracteturq; non minus religiose. est enim id indultum: ad diui-
 ne fecunditatis emulationem. verum quia maxima pars homi-
 num mysteria ignorat: diuinas leges prophanat / et beluarū mo-
 re / insane / irreuerēter / et quasi furibundi et amentes illa tractāt.
 idcirco de talibus nunc vix / aut cogitari aut loqui pre verecun-
 dia quicq̄ audendū: quod inordinata illa / et hominum ille erga
 venerādam dei ordinationē irreuerentia / se se sensibus cogi-
 tatibusq; ingerunt / non autem illa pulchra / sancta / incontami-
 nataq; dei ordinatio. et quia paucis concessum est / puros habere
 sensus: censeo paucis de talibus cogitādum esse atq; loquendū.
Mox subiungit: deum solis hominibus intelligentiam / discipli-
 namq; esse impartitum: quo vicia / particula eius immortalis et
 diuina deuitare posset. que alioqui admixtione corporee mo-
 lis incurreret facile. nam ratiōe corporis et dissolubilis particu-
 le: necesse est hominū animis / cupiditatum desideria / et reliqua
 mentis vicia incidere. hec octaua particula.

Caput

VIII

**De idolola-
 tria.**

**Lapsus mer-
 curij.**

Q T quoniam de cognatione & cōfortio hoim/
 deorumq; / sermo nobis indicitur: potestatem
 hominis o **Asclepi** / vimq; cognosce. dominus
 et pater vel (quod est summum) deus / vt effector est
 deorum celestium: ita homo effector est deorū / qui
 in templis sunt / humana proximitate cōtenti. & nō

solum illuminatur: verum etiam illuminant, nec solum ad eum proficit: verum etiam confirmat deos. **Miraris o Asclepi:** an nunquid diffidis vt multi? **ASCLE.** Confundor o **Trismegiste:** sed tuis verbis libenter assensus/ felicissimū hominem iudico/ qui sit tantam felicitatem consecutus. **TRISME.** Nec imerito miraculo dignus est: qui maximus est omnium deorum. **Genus enim omnium sine confusione manifestum est de mundissima parte nature propagatum. signaq; eorum: sola pro omnibus esse quali capita. species vero deorum/ quas conformat humanitas: ex natura vtraq; conformata est. ex diuina que est prior/ multoq; diuiniore: et ex ea que intra homines est/ id est ex materia qua fuerūt fabricate. & nō solum capitibus solis: sed membrīs omnibus/ totoq; corpore cōfigurantē. Ita humanitas/ memor nature & originis sue: in illa diuinitatis imitatione perseuerat. vt licuti pater ac dominus/ vt sibi similes essent/ deos fecit eternos: ita humanitas/ deos suos ex sui vultus similitudine figuraret. **ASCLE.** Statuas dicis o **Trismegiste:** **TRISME.** Statuas: o **Asclepi.** vides ne: quatenus tu ipse diffidas. statuas animatas/ sensu et spiritu/ plenas/ tanta et talia facientes. statuas futurorum p̄scias/ easq; forte vates omnes sōnijs multisq; alijs rebus predicentes/ mbecillitates hominibus facientes/ easq; curantes/ tristitiamq; pro meritis. **An ignoras o Asclepi:** quod egypt^o imago sit celi/ aut quod est verius/ trāslatio & descensio oīm q̄ gubernant atq; exercētur ī celo: et si dicēdū est verius: terra nra toti^o mūdi est tēplū, et tamē quoniā p̄scire cūcta prudētes decet: istud vos^o ignorare fas nō est. futurū tēp^o est: cū appareat egyptios ī cassū p̄ia mēte**

MER.

diuinitatem sedula religione seruasse. et omnis eorū
 sancta veneratio: in irritum casura frustrabitur. e ter
 ris enim: ad celum est recursura diuinitas. linquetur
 egyptus: terraq; (que fuit diuinitatis sedes) religione
 viduata/nūminum presentia destituetur. alienigenis
 enim regionem istam/terramq; complementibus/nō so-
 lum neglectus religionum: sed (quod est durius) qua
 si de legibus/a religione/pietate/cultuq; diuino sta-
 tuetur. proscripta pena: prohibitio erit. tūc terra ista/
 sanctissima sedes delubrorū/atq; templorū: sepulchro-
 rum erit/mortuorūq; plenissima. **O** egypte/ egypte:
 religionum tuarum sole supererunt fabule/ et eque
 incredibile s posteris suis/solaq; supererunt verba la-
 pidibus iscisa /tua pia facta narratibus. & inhabitabit
 egyptum scithes aut indus/aut aliquis talis/id est vi-
 cinia barbara. diuinitas enim repetet celum:deserti
 hoies toti morietur/atq; ita egyptus deo et homine
 viduata deseret. **T**e vero appello sanctissimū flumen/
 tibiq; futura predico. torrētī sāguine plen⁹: ad ripas
 vsq; erupes. vndeq; diuine nō solū prolentur sāgui-
 ne: sed tote rūpentur. & viuīs: multo maior erit nūe-
 rus sepultorū. supstes vero qui fuerit: lingua sola co-
 gnosceť egyptijs/actibus vero videbitur alienis. quid
 fleso **A**sclepi: & his āplius/multoq; deteri⁹/ipsa egyptus
 suadebit/imbueturq; maiorib⁹ malis: que sancta
 quōdā & diuinitatis amātissima deorū in terra/religi-
 ois sue merito: sola seductio sanctitatis. et pietatis ma-
 gistra: erit maxie crudelitatis exemplū. et tunc tedio
 hoim; non admirādus videbitur mūdus/necq; adorā-
 dus. hoc totū bonū quo melius nec est/ nec fuit/nec
 erit/quod videri possit: periclitabit/eritq; graue hoib⁹
 ac per hoc cōtēnet: nec diligeť totushic mūd⁹ dei op⁹

imutabile / gloriosa constructio / bonum multiformi
 imaginum varietate compositum / machina volunta
 tis dei / in suo opere sine inuidia suffragantis in vnū
 omnia que venerari laudari amari deniq; a viden
 tibus possunt / multiformis adunata cōgestio. **N**am
 et tenebre preponentur lumini: & mors vita vtilior
 iudicabitur. nemo suspiciet celum: religiosus pro in
 sano / irreligiosus putabitur prudens / furiosus fortis /
 pro bono habebitur pessim^o. anima enim et omnia
 circum eam quibus aut mortalis nata est / aut imor
 talitatem se cōsecuturam esse presumit (secundū qđ
 vobis exposui) non solum risus / sed etiam putabitur
 vanitas. sed mihi credite: etiam periculum capitale
 cōstituetur in eum / qui se mentis religioni dederit.
 noua constituentur iura: lex noua. nihil sanctum /
 nihil religiosum: nec celo nec celestibus dignum au
 dietur / aut mēte credetur. sit deorum ab hominibus
 dolenda secessio: soli nocentes angeli remanent. qui
 humanitati commixti: ad omnia audacie mala mi
 seros (manu iniecta) compellēt in bella / in rapinas / in
 fraudes / & in omnia que sunt animarum nature cō
 traria. tunc nec terra constabit: nec nauigabitur ma
 re. nec celum astrorum cursibus: nec siderum cursus
 constabit in celo. omnis vox diuina: necessaria taci
 turnitate mutescet. fructus terre corruptentur: nec
 secūda erit tellus. et aer ipse: mesto torpore languet.
 hec et talis senectus veniet: mūdi irreligio / & in
 ordinatio / et irrationabilitas bonorū omnium cum
 hec cuncta contigerint o **A**sclepi: tunc ille dominus
 et pater deus primipotēs et vnus gubernator mūdi /
 intues in mores factaq; volūtaria: volūtate sua (que
 est dei benignitas) (vicijs resistens / & corruptele om

terre vero et mari: dominatur **Iupiter** plutonius. et hic nutritor est animantium mortalium & fructiferarum. horum omnium viribus: fructus/ arbuta/ et terra vegetantur. aliorum vero vires & effectus: per omnia que sunt distribuuntur. **Distribuuntur** vero qui terre dominentur: et collocabuntur in ciuitate in summo initio egypti/ que a parte solis occidentis condetur. ad qua terra/ mariq; festinabit omne mortale genus. **ASCLE.** **Modo** tamen hoc in tempo re: ubi isti sunt o **Trismegiste**: **TRISME.** Collocati sunt in maxima ciuitate in mote libyco: & hec eousq; narrata sint.

QApud nonum hoc vniuersum/prophanum est: quod et recte coarguit **Augustin** in libro de ciuitate dei. idololatriam probat/ miris laudibus effert/predicat. casu eius deplorat. deum quedam supra celi verticem ponit cuncta circumspectentem: intra vero eum locum/ qui celo et terra continetur: lo uem ponit dispensatorem. plutonium autem iouem: terre marisq; dispensatorem. quafi alius deus sit in celo/ alius in aere/ alius in terra atq; mari: que vniuersa ingentem continet errorum impietate. nam ex diuinis eloquijs/ caste/ pure/ et sancte sumus edocti. q; dominus ipse est deus/ in celo sursum/ et in terra deorsum: et q; non sit alius. aduersus vero idola/ et idolorum latram sapientia/ et diuino loqui prophete/ nos caute premuniunt: ne tanta impietatis macula inquinemur/ ne tanto fedemur errore. nam idolum ipsum quidem maledictum est: et qui fecit illud. et rursus. Infandorum idolorum cultura: omnis mali causa est/ et initium et finis. similiq; modo/ odio sunt deo: impius et impietas eius. nam quod factu est: cum illo qui fecit/ tormenta patietur. hec et pleraq; alia de idolis/ et idololatria ex sapientia.

Et in leuitico: deus ipse ex se precipit. ego dominus deus vester: non facietis vobis idolum/ et sculptile/ nec titulos erigetis/ nec insignem lapidem ponetis in terra vestra: vt adoretis eu. **Et** de idolis egypti: precipit in **Ezechiele**. In idolis egypti: nolite polui. ego dominus deus vester. **Et** de cessatione: per eundem dicit. disperdam simulacra/ et cessare faciam idola de **Memphi**: et dux non erit amplius de terra **Egypti**. quas autem **Mercurius** dicit ido-

Augustin

**Libro octa
uo capite**

23.

**Deuterono
mij. 4.**

**Leuitici
16.**

Ezechielis

20

Ezechielis

30

lorum statuarūq; animas / sensumq; et spiritū imbecillitates hoī-
bus facientes / easq; curantes; malos proculdubio cognoscimus
esse spiritus / et indubitata fide eos esse: de quibus propheta ore
veridico dicit. omnes dii gentiū: demonia. **Hec** pauca aduersus
Mercurij et huius none particule impuritātē satis sint. nā ad eos
habemus sermonē: qui veri dei cognitione sunt imbuti, quē (vt
sapiens dicit) nosse consummata iusticia est: et eius iusticiā / et vir-
tutem scire / radix immortalitatis. **Dazarelus** hūc locum ad **Analo-**
giā trahit quasi idola apostoli sint. fictor homo / **Christus**. vir-
tus desuper indita: spiritus sanctus. **Egyptus** tenebre gentium / &
persecutio discipulorū / apostolorum / & martyrum. lapides iscri-
pti pia facta narrātes: posteritatis corda / nō opera sed sola verba
fidei retinentia. hec excogitata pie: sed ad litterā forte violenta.
lapiū **Hermetis** / cum **Augustino**: & in hoc & in tertio decimo
capite sentio. Id enī gentiū vates (vt **Balaam** / vt **sybille**) vidētur
habere: vt lucem patiantur & tenebras / & lucida et opaca van-
cintorum interualla / puraq; iterdum & nonnunq; impura. **Hec**
pro capite nono.

Caput

X

DE immortalī vero & mortali / modo disserē-
dum est. multos enī spes / timorq; mortis / ve-
re ratiōis ignaros / excruciat. mors enim efficitur: dis-
solutione corporis labore defessi / & numeri completi
quo corporis membra in vnā machinā ad vsus
vitales aptantur. moritur enī corpus: quando hoīs
vitalia / ferre posse destiterit. hec ergo est mors: corpo-
ris dissolutio / et corporalis sensus interitus. de qua
solicitudine supuacua est. **Sed** et alia necessaria: quā
aut ignorantia aut incredulitas contēnit humana.
ASCLE. Quid est o **Trismegiste**: quod aut igno-
rant / aut esse posse diffidunt. **TRISME**. Audi ergo
o **Asclepi**: cū fuerit anime a corpore facta discessio /
tunc arbitriū examēq; meriti eius transfiliet in sū-
mi demonis potestatem. isq; eam (cum piā iustaq;
preuiderit) in sui competētib; locis / manere permit

Anima
post obi-
tum.

tet. **S**inautem delictorū illitā maculis/vicijsq; obli-
 tam viderit: desuper ad ima deturbans/ procellis tur-
 binibusq; aeris/ignis et aque sepe discordātibus tra-
 det. atq; inter celum et terram: mundanis fluctibus/
 in diuersa semper eternis penis agitata/raptabitur.
 vt in hoc obsit anime eternitas: quod sit immortali
 sententia/eterno iudicio subiugata. **E**rgo ne his im-
 plicemur verendū/timendū/cauendumq; esse cogno-
 nosce. incredibiles enim: post delicta cogentur cre-
 dere/nō verbis sed exemplis/nec minis sed ipsa pas-
 sione penarum. **ASCLE.** Non ergo **T**rismegiste: ho-
 minum delicta/sola humana lege puniūtur. **TRIS-**
ME. Primo enim o **A**sclepi: terrena omnia que sūt/
 mortalia sunt. tunc ea etiam que sunt ratione cor-
 porali viuētia/ & a viuendo eadem corporali lege
 deficiētia: ea omnia pro vite meritisaut delictis/pe-
 nis obnoxia/ tanto post mortem seuioribus subiiciū-
 tur/ quanto inulta forsitan fuerint zelata dum viue-
 rent. prescia enim rerum omniū diuinitate: reddentur/
 perinde (vt sunt) pro delictorum qualitatibus pe-
 ne. **ASCLE.** Qui sūt digni maioribus penis: o **T**ris-
 megiste: **TRISME.** Qui damnati humanis legibus
 vitam violēter amittunt: vt non nature animam de-
 bitam/ sed penam pro meritis reddidisse videantur.
 contra iusto homini in dei religione/ & in sūma pie-
 tate presidium est. **D**eusenim tales; ab omnibus tu-
 tatur malis. pater enim omiū et dominus qui so-
 lus est omnia: omnibus se libenter ostendit. **N**on vbi
 sit loco/nec qualis sit qualitate/nec quantus quan-
 titate: sed hominem sola intelligentia mentis/illumi-
 nans. qui (discussis ab animo errorum tenebris/et ve-
 ritatis claritate precepta: toto se sensu intelligentie

duplici constat effectu. viuificatur enim ipse extrinsecus ab ab eternitate: viuificatq; ea que intra se sunt omnia/differēs numeris et temporibus statutis atq; prefixis. cūcta per solis effectum/stellarumq; discursum. omnia temporalia / ratione / diuinaq; lege conscripta. terrenum autem tempus aeris qualitate estuum/frigorisq; varietate dignoscitur: celeste vero reuersionibus siderum ad eadem loca/temporali cōuersione recurrentiū. et mundus est receptaculum temporis: cuius cursu et agitatione vegetatur, tempus autem ordine seruatur, ordo et tempus innoationem omnium rerum / que in mundo sunt: per alternationem faciunt.

OEcimum de morte. de examine anime: cum corp⁹ excesserit. q; magis puniantur post mortem: quibus iuste legibus humanis/pre scelerū magnitudine/vita adēpta est. q; iustis: deus sit presidio. de solis/ et mundi diuinitate. ponit mūdum primum sensibilem deum: solem secundum. mundum nunq̄ quieturum/ nunq̄ corruptum iri. nos autem nomē dei in cōmunicabile: neq; soli neq; mundo tribuimus. mūdūq; credimus aliquādo soluendū. intellecta igitur hec (vt simpliciter sonant) hermetis dicta: errorem gentiliū pre se ferūt. participatione tamen illis ceu excellentibus operibus dei: diuinitatem tribuimus. hec particio decima.

Caput

XI

Quinctis ergo ita se habentibus nihil stabile / nihil fixum/nihil immobile/nec nascentium/nec celestium/nec terrenorum. solus enim deus/et merito solus: in se/et a se/ et circum se totus est plenus atq; pfectus. isq; sua firma stabilitas est: nec alicuius impulsu/ nec loco moueri potest/cum in eo sint omnia. et in omnibus ipse est solus. nisi aliquis audeat dicere: sui cōmotionem in eternitate esse. sed magis etiā et ipsa immobilis eternitas: in quam

MER

omniū temporū agitatio remeat/et ex qua omnium
temporū agitatio sumit exordium, deus igitur sta-
bilis fuit: semperq; cum eo similiter eternitas consti-
tit/mūdum non natum quem (recte sensibilem dici-
mus) intra se habēs/huius dei imago, hinc mundus
effectus est eternitatis imitator (habet autem temp^o
stabilitatis sue vim/atq; naturam (Quis semper agi-
tet) ea ipsa in se reuertendi necessitate, itaq; quis sit
eternitas stabilis/immobilis atq; fixa: tamen quoniā
mobilitate temporis/ in eternitatem semper reuoca-
tur agitatio/eaq; mobilitas ratione temporis vertit/
efficitur vt et ip̄a eternitas imobilis quidem/ sola per
tempus in quo ipsa est / et est in eo omnis agitatio/
videatur agitari, sic efficitur vt et eternitatis stabili-
tas moueatur: et temporis mobilitas stabilis fiat fixa
lege currendi, sic et deum agitari credibile est: in se
ip̄ium eadem immobilitate, stabilitatis enim ip̄si in
magnitudie est immobilis agitatio, ipsius enim ma-
gnitudinis immobilis lex est. **Hoc** ergo quod est ta-
le/quod/non subijcitur sensibus: infinitum/incompre-
hensibile inestimabile est, nec sustineri/nec ferri nec
indagari potest, vnde enim / et quo/ et vbi/aut quo-
modo/aut quale sit: incertū est, fertur enim in sum-
ma stabilitate: & in ip̄so stabilitas sua/ seu deus seu
eternitas/ seu vterq; seu alter in altero/siue vterq; in
vtrōq; sint, propter quod eternitas: sine diffinitione
est temporis, tēpus autem quod diffiniri potest/vel
numero vel alternatione/vel p̄ alterius ambitudinē
rediens: eternum est, vtrumq; ergo infinitum: vtrūq;
videtur eternum stabilitas enim vtpote defixa: q; su-
stinere que agitabilia sunt possit/ beneficio firmita-
tis merito obtinet principatum, omnium enim que

II
immortalia deus est et eter-
nobilis: non habet principium
sicut stabilitate suam
et habendo immobilem
sensibus diuinitatis firmi-
tate sua se conuoluit, sanctorum
eternus est et si quid melius
deus summi uenire cōstitit
eternum sensibilem et totum
ita dixerim, cum deo, sensibile
eternum est omnium sensibile
plantarum, humani vero ex
tempore sit omnium quas
eternum enim animal sensibile
non peruenit, Deus enim sensibile
sensibus confundi noluit, ne
in ratione animalium. In
manu qualis: aut quanta
eternorum, per eam enim
tunc effectus est terre. In
quatinus et sensus mundi
deos sensibilia sunt: per
canda et sensibilia rōd
dignoscitur: et intellectus
summi dei sola ueritas
ne quidem extrema
quid temporum di-
mendacia vbi genit
deseruo. **Agilem** q
sunt que audeamus at
p̄p̄tas ago: qui me vid
sibi lumine, et voso T a

sunt: primordia deus est et eternitas, mundus autem
 quod sit mobilis: non habet principatum, preuenit enim: mo-
 bilitas eius stabilitatem suam in lege agitationis sem-
 piterne: habendo immobilem firmitatem. **Omnis** er-
 go sensus diuinitatis/similis/immobilis: ipse in stabi-
 litate sua se commouet, sanctus/ & incorruptus/ & sem-
 piterne est: et si quid melius potest nuncupari, in ip-
 sa dei summi veritate consistens eternitas/ plenissimus
 omnium sensibilium et totius discipline/ consistens (vt
 ita dixerim) cum deo, sensus vero mundanus: recepta-
 culum est omnium sensibilium/ et specierum/ et disci-
 plinarum, humanus vero ex memorie tenacitate: quod
 memor sit omnium/ quas gesserit rerum, usque ad hu-
 manum enim animal sensus diuinitatis descenden-
 do peruenit. **Deus** enim sensum summum/ diuinumque
 cunctis confundi noluit: ne erubesceret aliorum com-
 mixtione animantium. **Intelligentia** enim sensus hu-
 mani/ qualis/ aut quanta sit: tota in memoria est pre-
 teritorum, per eam enim memorie tenacitate: guber-
 nator effectus est terre. **Intellectus** autem nature et
 qualitatis, et sensus mundi/ ex omnibus que in mun-
 do sensibilia sunt: poterit perueniri, eternitas/ que se-
 cunda est: ex sensibili mundo/ sensus datus/ qualitasque
 dignoscitur, at intellectus qualitatis/ qualitasque sen-
 sus summi dei: sola veritas est, cuius veritatis in mun-
 do nequidem extrema linea umbra dignoscitur, vbi
 enim quid temporum dimensione cognoscitur: vbi
 sunt mendacia/ vbi geniture/ vbi errores videntur.
Vides ergo o **Asclepi** in quibus constituti: que tracte-
 mus aut que audeamus attingere, sed tibi deus sum
 me/ gratias ago: qui me vidende diuinitatis tue/ illu-
 minasti lumine, et vobis **Tati** et **Asclepi** et **Ammon**:

intra secreta pectoris/diuina mysteria silentio tegi-
te/et taciturnitate celate, hoc autem differt intellectus
a sensu: q̄ intellectus noster/ad qualitatem sensus mū-
di intelligendam et dignoscendam/mentis peruenit
intentione. Intellectus autem mundi/peruenit ad eter-
nitatem et deos noscendos: qui supra se sunt, et sic
contingit nobis hominibus: vt quasi per caliginem
ea que in celo sunt / videamus / quantum possibile
est per conditionem sensus humani. hec autem in-
tentio peruidendis tantis bonis angustissima est: la-
tissima vero cum viderit felicitate conscientie.

Quod decimum caput p̄dit: q̄ solus deus immobilis sit/
et stabilis: cetera autem mutabilia, deus infinitus/in-
comprehensibilis/ inextimabilis: et qualis sit ignotus,
de sensu dei sancto/ incorrupto et sempiterno, de sensu mundi,
de sensu hominis, de differentia intellectus a sensu, hec vnde-
cimae particule summa.

Caput

XII

De inani vero/ quodq̄ etiam magnum videtur
esse q̄ plurimis: sic sentio/ inane nec esse aliquid
nec esse potuisse/ nec futurum vnquam. oia enim
mundi sunt membra plenissima: vt ipse mundus ple-
nus sit atq̄ perfectus corporibus/ qualitate formaq̄
diuersis/ & speciem suam habentibus & magnitudi-
nem, quorum vnum est alio maius aut alio minus: &
validitate & tenuitate diuersa. Nā et quidam eorum va-
lidiora facilius videntur/ sicuti et maiora: minora ve-
ro & tenuiora/ aut vix videri/ aut oīno non possunt,
quas solū res esse: attrectatione cognoscimus. vnde
contingit multis credere hec non esse corpora: sed esse
inanes locos/ quod est impossibile, sicuti enim quod
dicitur extra mundum/ si tamen est aliquid (nec istud
enim credo) sic ab eo plenum esse intelligibiliū rerū/

id est diuinitatis sue similitum, vt hic etiam qui dicitur sensibilis mundus: plenissimus sit corporum/ & animalium/nature sue & qualitati conuenientium. quorum facies non omnes videmus: sed quasdam ultra modum grades/quasdam breuissimas: aut propter spacij interiecti longitudinem/ aut quod acie sumus obtusi tales nobis esse videantur/ aut oino propter nimiam breuitatem/a multis non esse credantur, dico nunc demonas: quos credo comorari nobiscum/ et heroas/quos inter aeris purissimam partem supra nos et terram/ vbi nec nebulis locus/ nec ex signorum aliquorum agitatione comotio. propter quod o **A**sclepi/inane nichil esse dixeris: nisi cuius rei inane sit hoc/quod dicit inane/predixeris/vt inane ab igni/et ab aqua/et ab his similibus. quod et si contigerit videri/quod inane possit esse a rebus huiusmodi/quauis breue sit vel magnum quod inane videtur: spiritu tamen et aere vacuum esse non possit. **S**imiliter vero de loco dicendum est. quod vocabulum solum/intellectu caret. **L**ocus enim ex eo cuius est: quid sit apparet. **P**rincipali etenim nomine dempto: significatio mutilatur. **Q**uare aque locus/ignis locus/aut his similitum: recte dicimus. si cui enim inane esse aliquid impossibile est: sic et locus solus/quid sit/dignosci non potest. **N**am si posueris locum sine eo cuius est: inanis videbitur locus/quem in mundo esse non credo. quod si inane nihil est: nec per se quid sit locus apparet/ nisi ei aut longitudo aut latitudo aut altitudo addideris/ vt corporibus hominum signa. his vero sic se habentibus o **A**sclepi/et vos qui adestis: scitote intelligibilem mundum id est deum qui mentis solo obtuitu dignoscitur esse incorporalem/ nec eius nature mi-

MER.

sceri posse aliquid corporale/id est quod possit qua-
 litate/quantitate/numerisq; dignosci. in ipso enim nihil
 tale consistit. hic ergo mundus qui dicitur sensibilis:
 receptaculum omnium sensibiliu specierum/qualita-
 tum/vel corporum/que omnia sine deo vegetari non
 possunt. **O**mnia enim deus/ & ab eo omnia: et eius
 voluntate omnia. quod totum est bonum/decens/et
 prudens/in imitabile: et ipsi soli sensibile atq; intelli-
 gibile. & sine hoc nec fuit aliquid/nec est/nec erit. om-
 nia enim ab eo / et in ipso/ & per ipsum: & multiformes
 qualitates/et magne quantitates/ et oem men-
 suram excedentes magnitudines/et omniformes spe-
 cies. quas si intellexeris o **Asclepi**: gratias acturus
 es deo. sui totum animaduertes: vera ratione perdis-
 ces mundum ipsum sensibilem/et que in eo sunt om-
 nia/ a superiore illo mundo/ quasi ex vestimento esse
 contenta. **V**numquodq; enim genus animaliu o **As-**
clepi cuiuscunq; /vel mortalis/vel immortalis/vel ra-
 tionalis siue sit animas/ siue non sit: prout cuiusq; est
 genus/ sic singula generis sui imagines habet. et quis
 vnumquodq; animalis genus/ omnem sui generis pos-
 sideat formam: in eadem tamen sui forma singula dis-
 similia sunt. vt hominum genus quis sit vniforme/ vt
 homo dignosci ex affectu possit: singuli tamen in ea-
 dem forma/ sibi/ dissimiles sunt. species enim que di-
 uina est: incorporalis est/ et quidquid mente comprehen-
 ditur. **C**um itaq; hec duo ex quibus constat for-
 ma/ & corpora et incorporalia sint: impossibile est vn-
 quamq; formam alteri similimam nasci/ horarum et cli-
 matum distantibus punctis. sed immutantur rotas:
 quot hora momenta habet circuli circumcurrentis:
 in quo est ille omniformis) quem diximus (deus spe-

II
 ego permans: es le totu
 magis diuersas qua habet
 a. qui mundus in conu
 nec mutatur nec eorum
 om forme sunt permanen
 similes. **ASCLEPI**. Et mu
 agite. **TRISME**. Vides
 ali dormiente elle narra
 que ex quib; collat: nulli ex
 ego vis dicere de celo terra
 Namq; alia magis frequen
 lum huiusmodi vel arcu
 el clarifex vel fordeses:
 ce alternatur species: terra
 raciones temp habet: & c
 eodem partus numerat suos
 tuii varias diuersasq; qual
 nes et curas ad omnes ab
 ualitates odores/ sapores
 ueriones plurimas atq;
 ne omniformes imagines.
 rum rotarum similes imag
 lo splendore rotarum.
 nis dicta rana.
O uideamam dicitur
 nullum habere. dem
 uelari: at proprie
 inceptibiles. Hec rotas punto
 rum solitarum inane esse: q
 gena quid sit locus intelligi
 conuante est. intelligibile
 rotas: et quata eo sunt om
 proprie qui in mundo contin
 eorum imaginum quorumq;

cies ergo permanet: ex se toties pariens imagines tan-
 tas/ tamq̄ diuersas / q̄ta habet conuersio mundi mo-
 menta. qui mundus in conuersione mutatur: species
 vero nec mutat ur/ nec cōuertitur. sic generum singu-
 lorum forme sunt permanentes: in eadem forma/ sibi
 dissimiles. **ASCLE.** Et mundus speciē mutat o **Tris-**
megiste. **TRISME.** Vides ergo o **Asclepi** tibi omnia
 quasi dormienti esse narrata. Quid est enim mūdus/
 aut ex quib⁹ cōstat ; nisi ex omnibus natis. **ASCLE.**
 ergo vis dicere de celo/terra et elementis. **TRISME.**
Namq̄ alia magis frequēter mutantur in species/ ce-
 lum humescens vel arefcens vel frigescēs/ vel ignescēs
 vel clarescēs vel sordescēs ; i vna celi specie he sut q̄ spe-
 cie alternātur species. terra vero sue specieī multas i-
 mutationes semp̄ habet; & cum parturit fruges et cū
 eadem partus nutritat suos/ cum reddit omnium fru-
 ctuū varias diuersasq̄ qualitates et q̄titates/ ac statio-
 nes et cursus ad omnes arborum/ florum/ baccharum
 qualitates/ odores/ sapes/ species. **Ignis** etiam facit
 conuersiones plurimas/ atq̄ diuinas. solis enim et lu-
 ne omniformes imagines. sunt enim quasi speculo-
 rum nostrorum/ similes imaginum similitudies/ emu-
 lo splendore reddentium. sed iam de talibus sint sa-
 tis dicta talia.

Quodcumq̄ differit: inane/ vacuumq̄; in rebus locum
 nullum habere. demones nobiscum circa terram di-
 uersari : at propter nimiam subtilitatem/ a nobis im-
 perceptibiles. **Heroas** puriorem obtinere aeris portionem. **Loci**
 nomen solitarium/ inane esse: quod ad aliquid sit sine cui⁹ intel-
 ligentia/ quid sit locus intelligi non possit. et id omnibus rela-
 tiuis/ commune est. **Intelligibilem** astruit mundum; quo sensibi-
 lis mundus (et que in eo sunt omnia) quasi vestimento contegi-
 tur/ vtpote qui in mundo contineatur intelligibili, vniuersum
 generum singulorum quorumq̄; dissimiles esse formas/ vt ho-

Cap. 8

minum et id secundū momēta / et horas circuli: cui presidet pantomorphus / quē horoscopiōrū dixit superius esse deum, nos autem deum illum ignoramus: et stultitie relinquimus gētilium / si quī adhuc vsq; a deo manifesto desipiunt ac delirant. at nobis iuxta beatissimi Pauli sentētiā / vnus deus est pater / ex quo oīa / & nos in illo: et vn⁹ domin⁹ IHESVS Christus / per quē omnia et nos per ipsum, species et formas id est ideas (de quibus apud platonem et platonicos : tot et tanta) immutabiles quidem / & inuariabiles collocat in pantomorpho / hinc nomen habente / quasi omniformi / et omni ideali, a quibus singulis horis et momentis: singula / eadem quidem forma / sed varie format, cetera vero mutabilia esse / et mundum / et celum / et terram, verum sint qui pantomorphon mercurij / et ideam platonis: inter figmēta reponant, hec capitis duodecimi summa.

Caput

Prophana i
hec

A
L
I
V
S
L
A
P
S
V
S
H
E
R
M
E
T
I
S

ITerum ad hominem / rationemq; redeamus: ex quo diuio dono / homo animal dictum est rationale, minus enim miranda (et si miranda sunt) que de homine dicta sunt, sed omnium mirabilium vicit admirationem: q; homo diuinam potuit inuenire naturam / eamq; efficere, quoniam ergo paui nostri multum errabant / circa deorum rationem increduli / et non aiaduertentes ad cultum / religionemq; diuinam: inuenerunt artem qua deos efficerent, cui inuente / adiunxerunt virtutem de mundi natura conuenientem / eamq; miscntes / et (quoniam animas facere non poterant) euocantes animas demonū / vel angelorū / eas indiderunt imaginibus sanctis / diuinisq; misterijs, p quas solas idola et beneficiendi vires habere potuissent. Auus enim tuus o Asclepi / medicine primus inuentor / cui templum cōsecratū est in mōte lybie circa littus trocodyllorum / in quo eius iacet mundanus homo id est corpus (reliquus enī / vel potius totus: si est homo

...sentia vite melior ter
...nunc admetta homo
...nunc nūclo q; ante sole
...nunc cuius animu mini
...nunc paria consilij
...nunc adiunat atq; cōler
...nunc multa bona prestare
...nunc terrenis et dijs an
...nunc vapore qui sit ab hoib
...nunc politi, vide cōtingi ab
...nunc cupari: colij p lingula
...nunc consecrare viuetes, i
...nunc nobis nūcupent
...nunc alijs q; colenda videt
...nunc distimilitur habentur
...nunc ex pporum ciuitates
...nunc o Trimgiste deorum
...nunc modi est qualitas TRI
...nunc herbis de lapidibus de
...nunc naturalem in se habent
...nunc facis frequentibus oble
...nunc bus bollentis fontis in mo
...nunc cōtibus, et illud quod est
...nunc peratione illud in v
...nunc sties / longa durare per
...nunc mo, & ne putes forru
...nunc erum o alepi dii cel
...nunc u vnuquisq; ordine q
...nunc diens. Mi vero nostri
...nunc foribus et diuina
...nunc uisus filij pro mod
...nunc i actua cogitatione au

totus in sensu vite/melior remeauit in celum)omnia
 etiam nunc adiuueta hominibus prestans infirmis
 numine nunc suo/q̄ ante solebat/medicīne arte p̄bere.
Hermes cuius auitum mihi nomen est:nonne in sibi
 cognomīni patria consitēs/oēs mortales vndiq̄ ve-
 nientes adiuuat/atq̄ cōseruat: **Isin** vero vxorē **Osyr**
 ris:q̄ multa bona prestare ppiciā/q̄tis obesse scimus
 iratā: terrenis etenī dijs atq̄ mundanis:facile est ira-
 sci/vtpote qui sūt ab hoib⁹/extraq̄ naturā facti atq̄
 cōpositi.vnde cōtingit ab egyptijs hec sancta aīalia
 nūcupari: coliq̄ p̄lingulas ciuitates eorū aīas/qui
 ea consecrauerē viuētes. ita vt eorū legib⁹ incolantē:
 et eorū noībus nūcupentur.per hāc causam o **Ascle**
 pi/q̄ alijs q̄ colenda videntur atq̄ venerāda / apud
 alios dissimiliter habentur:ac propterea bellis se la-
 cessere egyptiorum ciuitates solent. **ASCLE.** Et ho-
 rum o **Trismegiste** deorum/qui terreni habētur:cu-
 iusmodi est qualitas: **TRISME.** Constat o **Asclepi**:
 de herbis/de lapidibus/de aromatibus/vim diuinita-
 tis naturalem in se habētibus.et p̄pter hāc causam:
 sacrificijs frequentibus oblectantur /hymnis/et laudi-
 bus/dulcissimis sonis in modū celestis harmonie cō-
 cinētibus.vt illud quod celeste est: celesti vsu et fre-
 quētatione illectum in idola possit letū/hūanitatis
 paties/longa durare per tēpora.sic deorū fictor est
 homo.& ne putes fortuitos effectus esse terrenorum
 deorum o asclepi,dij celestes inhabitant summa ce-
 lestia/vnusquisq̄ ordinē quem accepit complēs/atq̄
 custodiens. **Hi** vero nostri/sigillatim quedā curātes
 quedam sortibus et diuinatione predicentes/quedā
 prouidentes/hisq̄ pro modo subuenientes:humanis
 quasi amica cognatione/auxiliantur.

HER.

Tertium decimum caput hoc: cum capite nono simili impuritate laborat, et in quo vult Mercurius hominem esse diuinissimum, et maxime admirandum: in hoc certe homo maxime impius est atq; prophanus / q; scilicet idololatriam inuenerit / q; demonicos spiritus euocatos imaginibus indiderit / ritusq; et sacrificia addiderit. de Esculapio / Mercurio / Iside / Osiride: qui ab egyptijs colebantur. de animalibus: q; egyptij sancta habebant. de herbis / lapidibus et aromatibus / cōcētib; et hymnis: quibus propiciarent spiritus illos statuis imaginibusq; inditos. quod adhuc facere solēt / nōnulli phitonici (o seculum infelix) qui aut in anulis / aut vasculis se spiritus clausos habere putant / gen^o hominū impurissimū / deo hoibusq; infensum / ac ex aduerso cōstitutū inimicū. et cōtra hunc pphanū impietatis errorē: agit beatus Augustin^o / et iure quidē agit / in libro de ciuitate dei / et pro veritate cōuincit. hec pro capite tertio decimo.

Caput

XIII

ASCLE. quā ergo partem rationis *ειμαρμεν* vel fata incolunt **O** Trismegiste: si celestes diuiniuersim dominantur / terreni incolunt singula: quae *ειμαρμερη* nuncupamus: **TRIS.** **O** Asclepi ea est necessitas oīm que geruntur / semper sibi catenatis nexibus iuncta. hec itaq; est aut effectrix rerum / aut deus summus / aut ab ipso deo qui secundus effectus est deus / aut omnium celestium terrenarumq; rerum firmata diuinis legibus disciplina. **Hec** itaq; *ειμαρμερη* & necessitas / ambe sibi iuicem indiuiduo cōnexe sunt glutino: quarum prior *ειμαρμερη* rerū omnium parit initia / necessitas vero cogit ad effectum / que ex illius primordijs pendunt. has ordo consequitur / id est contextus et dispositio temporis / rerū perficiendarum. nihil est enim sine ordinis compositio. **In** omnibus istis: mundus iste perfectus est. Ipse enim mundus ordine gestatur: vel totus constat ex ordine. **Hec** ergo tria: *ειμαρμερη* id est fatum / necessitas / ordo / vel maxime dei nutu sunt effecta / qui

mundum gubernat sua lege et ratione diuina. **Ab** his ergo oē velle & nolle diuinitus auersum est totum: nec ira etenim comouentur/ nec flectuntur gratia/ sed seruiūt necessitati rationis eterne, que eternitas: inauersibilis/ immobilis/ insolubilis est. **Prima** ergo εἰμαρμερῆ est que velut iacto semine futurorum omnium suscipit prolem, sequitur necessitas: qua ad effectum vi coguntur omnia. **Tertius** ordo: textum seruans earum rerum/ quas εἰμαρμερῆ necessitasq; disponit, hec est ergo eternitas: q̄ nec capit esse/ nec desinet/ que fixa immutabili lege currendi/ sempiterna commotione seruetur, oriturq; & occidit alterna sepe per membra: ita vt variatis temporibus/ iisdem quibus occiderat mēbris/ oriatur, sic est enim rotunditas volubilis ratio: vt ita sibi coartata sint cūcta/ vt quid sit volubilitatis initium ignores/ cum omnia se semper et precedere et sequi videantur. **Euentus** autem et fors: insunt omnibus permixta mundanis.

Q Aput quartum decimū de fati: que vocat imarmenen/ necessitatem / ordinē/ alij Clotho/ lachetin/ atropo. circa q̄ nō minus solebant ethnici ineptire: q̄ circa reliquos (quos sibi finxerunt) deos/ noua et miripotētia fingentes numina, velatius autē de his Mercurius et parcius/ et quasi ambigue, veluti tria hec essent: preinitio predestinatioq; mentis diuine: quam necessitas rerum vt sint sequitur: quas demum extitētes/ ordo conseruat/ quemadmodum diuina eternaq; lege sancitum est, ita vt primum fatū: sit diuina preinitio, secundum: rerū conseruatio, tertium: conseruatio, et hec tria aut diuina lex/ aut seriē diuine legis comitātia, et definitarū ac secundum naturam causarū: ordinem continent, atqui et fatum: in contingentibus rebus/ indefinitas/ p̄ter naturam/ indeterminatasq; causas etiam permittit, verum de his alij iudicent. **Et** hec pro presenti partitione.

sibili intelleximus te: o vite vera via, o naturarū omnium secūda pregnatio, cognouimus te: totius nature tuo conceptu plenissime, cognouimus te: eterna perseveratio, in omni enim ista oratione / adorantes bonum bonitatis tue / hoc tātum deprecamur / vt nos velis seruare / perseverantes in amore cognitionis tue / & nunq̄ ab hoc vite separari genere, hec optantes: conuertimus nos ad puram / & sine animalibus cenam.

Quintum decimum caput: dialogū religiose finit / in gratiarum actionibus, adoratione autem finita / & gratis deo per solutis: **M**ercuri⁹ / **A**sclepius / **A**mmion / et **T**atius quatuor viri / qui sacrum adytum impleuerāt / secū dum religionem egyptiorum ritū se couertunt ad purā / et sine animalibus cenam, et hic: **H**ermetis de voluntate dei libelli **F**inis.

DVORVM LIBRORVM

MERCVRII TRISME

GISTI PIMANDRI

SCILICET ET AS

CLEPII

F I N I S